

Η ΑΙΧΜΑΛΩΤΗ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΤΗΤΑ...

...Η ΟΜΗΡΙΑ ΤΗΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ

με αφορμή το θεατρικό "αριθμός 846"

Οι συγκυρίες του παρόντος είναι αδυσώπητες στα αυτονόητα συμπεράσματα, η περίφημη “κοινή λογική” –που ως έννοια ήταν και είναι μια κυριαρχική κατασκευή– θολώνει ακόμη περισσότερο, για να οδηγηθεί άλλη μια φορά στη διαρκή κατάφαση μπροστά στα εξουσιαστικά προσχήματα.

Η “κοινή λογική”, η “κοινή εμπειρία” πρέπει να απαντήσουν στα νέα δεδομένα μιας γενικευμένης επίθεσης με το συνήθη τρόπο: αναμασώντας υπαγορευμένες απαντήσεις. Τα “διάσπαρτα” κυριαρχικά ιδεολογήματα που σφιχταγκαλιάζουν το κοινωνικό σώμα με τη σαφή κατεύθυνση της ετερόνομης ομογενοποίησής του, αποκτούν τη “νέα” τους συνοχή, τείνουν όλο και περισσότερο να συμπυκνώνονται και να μεταφράζονται μέσα από το νεόκοπο δόγμα της “ασφάλειας”. **Η γενίκευση και η εμπέδωση του φόβου** (τόσο απέναντι στους “αδίστακτους” διασαλευτές της κοινωνικής γαλήνης όσο και απέναντι στην οξυνόμενη επιτήρηση και καταστολή) προκρίνεται ως το πιο προωθημένο και λειτουργικό εργαλείο για την επίτευξη της κοινωνικής σιωπής. Οι στιγμές και οι χώροι της καθημερινότητας αλώνονται, όχι μόνο από την αποκάλυπτη εξουσιαστική επίδειξη ισχύος, αλλά και από τις αναβαθμισμένες πλέον δυνατότητες ενσωμάτωσης των αντιθέσεων σε ακίνδυνες για το σύστημα διαδρομές. Δεν υπάρχει καμιά διαπάλη μεταξύ “ανοιχτής” κοινωνίας και κοινωνίας διαρκώς επιτηρούμενης από δίκτυα κλειστού κυκλώματος. Τα δίπολα αυτά, εφευρήματα που σκοτεινιάζουν τα κριτήρια και τη συνείδηση ενάντια στο Υπάρχον, αναπαράγουν από άκρη σε άκρη μια στρατηγική επιβολής που πάντα επένδυε και επενδύει στον συνειδησιακό και κοινωνικό κατακερματισμό, στις διαμεσολαβήσεις, στην απόσπαση της συναίνεσης. Η κυριαρχία με την επίκληση της συμμετοχικότητας, του πλουραλισμού, της ορθής λειτουργίας των θεσμών και των δικαιωμάτων, γενικότερα με την επίκληση της μη στρεβλής δημοκρατίας, απορροφά τους κραδασμούς των “παρεκτροπών” και της διαστολής της ωμής βίας της, “λογοδοτεί” τρέφοντας τον “κοινό νου” με ορισμούς αυταπάτες, με σκοπό τη διαρκή κατοχή στον τρόπο που ο καθένας αντιλαμβάνεται τον εαυτό του και την κοινωνική πραγματικότητα. **Βιομηχανία μαζικής αυταπάτης...** όπως ακριβώς η ατμόσφαιρα ελευθεριότητας, πλήρωσης, λάμψης και απόλαυσης, οι μικρές ουτοπίες

των διαφημίσεων που δεν μπορούν να οπλίσουν τα αντανakλαστικά αλλά μόνο να τα βυθίσουν ακόμη περισσότερο στη βιωμένη και γενικευμένη κοινωνική δυστυχία, αποτελώντας οι ίδιες κομμάτι της.

Στα “νέα” εξουσιαστικά προσχήματα, υπάρχει μια ζωτική για αυτά ψευδοαντίφαση: η εξύψωσή τους ως “κοινωνική αναγκαιότητα” μεγαλύτερη από κάθε άλλη φορά, δημιουργεί το κατάλληλο έδαφος για την κατάργηση κάθε προσχήματος. Η απροσχημάτιστη εξουσιαστική επιβολή και η αδιάλειπτη κοινωνική νομιμοποίησή της είναι το διαρκές ζητούμενο. Δεν έχουμε να κάνουμε όμως –μπροστά σε αυτήν την ολοφάνερη περιστολή της ελευθερίας– με μια επιστροφή του ολοκληρωτισμού, όπως αυτός έχει καταγραφεί στην ιστορική εμπειρία, αλλά με κάτι πιο οργανωμένο και βαθύ. Αλλωστε, ο ολοκληρωτισμός έδινε πάντα “διακριτικά” το παρόν του με τον ένα ή τον άλλο τρόπο στις παρυφές της αστικής δημοκρατίας, η οποία διατηρούσε ως κόρη οφθαλμού τις “εκλεκτικές συγγενείες” της. Αν όμως κάτι είναι πλέον πασιφανές, είναι η ανυπομονησία των κυρίαρχων να ελέγξουν και να εξοντώσουν ολοκληρωτικά κάθε ανεξέλεγκτη κοινωνική μεταβλητή που κουβαλάει δυνατότητες ακύρωσης των θεσμισμένων υπολογισμών της Μηχανής. Η πιο βαθιά εμπέδωση της προσταγής.

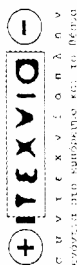
Κάθε αυθεντικό ερώτημα πρέπει να εξοριστεί, να μείνει μόνο του και ανεπικοινωνήτο, να επιστρέφει πίσω ακίνδυνο, να ξεστομιστεί με τη σωστή εκφορά και με υπαγορευμένη την απόκριση. Η αγωγιμότητα των συνειδήσεων στη συνεχή κατάφαση μετριέται διαρκώς στους όρους που απαιτεί η πιο οξυμένη ιδιωτική βίωση του συλλογικού. Οι προστακτικές πρέπει να αφομοιωθούν από τον καθένα ως ένα αρχετυπικό κοινωνικό έθιμο ευπείθειας, για να στιγματιστεί κάθε απόπειρα αμφισβήτησης. Και επειδή η φυσική βία των θεσμών και των μηχανισμών αδυνατεί –όσο κι αν το επιδιώκει– να χτυπήσει παντού, πρέπει να οργανωθεί η εσωτερίκευση του ελέγχου, μια διαρκής αυτοανάκριση που δεν θα αποζητά καθαρτήρια και λιγότερο επίπονα άλλοθι. Η παρέκκλιση των αποκρίσεων –έξω από τα καθιερωμένα– είναι εν δυνάμει ύποπτη, το νόημα δεν μπορεί να είναι άλλο από το νόημα των μηχανισμών.

Διαρκής άρνησή λοιπόν.

Και αυτή να γίνει οξεία και ολική, με το
παράλληλο βάθεμα των κριτηρίων για το πού πρέπει
διαρκώς να τη στρέφουμε.

Μια άρνηση που αφουγκράζεται,
φάχνει τις άλλες αρνήσεις, ραδιουργεί,
ξεφεύγει από συμβάσεις και συμβιβασμούς,
δε μετριέται σε παιχνίδια αποτελεσματικότητας,
που είναι ο εαυτός της,
άρνηση που πραγματώνει
μια συνολική δυναμική ανατροπής
και πραγματώνεται μέσα από αυτήν

Το κείμενο του θεατρικού "αριθμός 846"
είναι διασκευασμένο απόσπασμα από το έργο
"Πάρτυ Γεννεθλίων" του Χ.Πίντερ.

συνωμοσία των κομπάρσων

Νοέμβρης 2002

